

Indsamlet viden om certificering af regenerativt økologisk landbrug

I regi af FØL-projektet Regenerativt landbrug til videreudvikling af den økologiske planteproduktion, 2023-2024

Foto 1 - Markvandring i kompostforsøg, juni 2024, Østreg. Fotograf: Jon Aagaard Enni

Kontakt
Jon Aagaard Enni, konsulent
jone@icoel.dk, 20270837

Funded by
the European Union
NextGenerationEU

Støttet af
Fonden for **økologisk landbrug**

Introduktion

Dette notat samler op på viden om certificering af regenerativt landbrug, som er indhentet i projektet Regenerativt landbrug til videreudvikling af den økologiske planteproduktion i 2023-2024.

Der er dels foretaget en kvalitativ vurdering af, hvorvidt projektets case-bedrifter lever op til kravene i ordningen Regenerative Organic Certified (ROC), og dels er der hentet viden på en studietur til Østrig, hvor et antal bedrifter allerede er ROC-certificerede.

Certificering af regenerativt landbrug

I projektets Arbejdspakke 4 er der blevet arbejdet intensivt med at afdække og analysere certificeringsordninger for regenerativt landbrug, som allerede er i brug ude i verden. Hovedresultaterne af dette arbejde findes i en særskilt rapport. Fordi projektet tager sit udgangspunkt i økologisk landbrug, har der været særlig fokus på ordningen Regenerative Organic Certified (ROC), som er den eneste kendte ordning, der har både "regenerativ" og "økologisk" i sin titel. Ordningen er nøje beskrevet i nævnte rapport.

Besøg på casebedrifter

Som en del af landmandsinterview på casebedrifterne blev det undersøgt i hvor høj grad, bedrifternes nuværende driftsform lever op til certificeringskriterierne i ROC. Her følger en kort gennemgang af resultaterne.

Overordnet er billedet at alle case-bedrifterne minimum lever op til bronzeniveauet i ROC – selvfølgelig med undtagelse af den ene konventionelle bedrift. Der sås en generel tendens til, at mange af de tiltag, som betegnes regenerative i ROC-ordningen, i Danmark anses for at være almindelig sund fornuft og godt landmandskab. Det blev således tydeligt i interviewenes løb, at ROC-ordningen er udviklet på baggrund af et amerikansk økologisk landbrug, som er langt fra det danske, og hvor hensynet til jordsundhed, miljø, natur, biodiversitet og dyrevelfærd generelt har lavere prioritet end blandt danske økologer. Som eksempel kan nævnes ROC-kravene til levende jorddække, hvor bronzeniveau kræver, at 25-50% af arealet holdes dækket med levende planter hele året. Dette krav er umiddelbart lavere end gældende krav i dansk lovgivning. Tilsvarende er der krav i ROC's bronzeniveau om mindst tre afgrøder i sædskiftet, hvilket også effektivt er, hvad de danske økologiregler kræver, idet der er krav om både kvælstoffikserende og kulstoflagrende afgrøder i økologiske sædskifter, og mange hovedafgrøder hverken tæller som det ene eller det andet.

Der, hvor nogle af case-bedrifterne kunne møde en udfordring, er ROC-kravene til gødning. ROC indeholder et forbud mod "anaerob flydende husdyrgødning fra CAFO's", som muligvis kan betyde, at rå gylle er forbudt. Hvis det er tilfældet, vil det udgøre en væsentlig udfordring for de økologiske planteavlere som importerer gylle, som ikke har været igennem et biogasanlæg.

Erfaringer fra Østrig

I Østrig er de første bedrifter blevet certificeret ROC. I projektet blev der i juni 2024 gennemført en studietur til Østrig, bl.a. for at besøge bedriften Grand Farm, som er iblandt. Her følger en kort gennemgang af ejer og driftsleder Alfred Grands erfaringer med ROC-certificering i Østrig.

Foto 2 - Alfred Grand og Jon Aagaard Enni inspicerer ormekompost fra Vermigrand. Fotograf: Jesper Fog-Petersen

Alfred Grand har drevet familielandbruget, som nu er en forsøgs- og demonstrationsgård, og hedder Grand Farm, siden 1992. Grand er ekspert i produktion af kompost, og driver firmaet Vermigrand Naturprodukte GmbH, som producerer og sælger ormekompost. Han er desuden hovedforfatter på diverse faktaark om kompost fra EU-projektet Best4Soil¹. Udover Grand Farm driver Alfred Grand også Grand Garten², som er en såkaldt *market garden*, en småskala-produktion af grøntsager til direkte salg. Det er således både Grand Farm og Grand Garten, som er ROC-certificeret.

Ifølge Alfred Grand var ROC-certificeringsprocessen forholdsvis ukompliceret, og krævede ingen ændringer i bedriftens normale praksis. Det skyldes dels, at bedriften er en ren planteavlsbedrift, og at der i forvejen blev anvendt minimal jordbearbejdning uden pløjning, og dels, at bedriften er økologiseret via Bio Austria, som er mere restriktiv end den europæiske økologificering³. Allerede

¹ <https://www.best4soil.eu/factsheets/5>

² <https://grandgarten.at>

³ <https://cdn.bio-austria.at/app/uploads/2022/10/22-07-of-rili-vgl-ba-e-neueversion.pdf>

inden omlægning blev bedriften drevet pløjefrit, og der arbejdes stadig med direkte såning visse steder i sædskiftet.

I Østrig er husdyrproduktionen primært koncentreret i den nordvestlige del af landet, og planteavlere i resten af landet har derfor meget svært ved at skaffe husdyrgødning. Derfor er grøngødning en fuldt integreret og bredt anvendt del af de økologiske sædskifter, lige som forskellige typer af kompost spiller en nøglerolle i næringsstofforsyningen på mange bedrifter.

Hovedafgrøder på Grand farm

Kerner

Vinterhvede, havre, vinterrug, majs, boghvede

Bælgplanter

Sojabønner, Belugalinser, lucerne (til kompostproduktionen)

Oliefrø

Hamp

Agronomiske udfordringer på Grand Farm

Den reducerede jordbearbejdning er både en fordel og en ulempe på Grand Farm. Det er fordelagtigt fordi der spares tid og brændstof til markarbejde, og fordi der kan blive meget tørt i forår/sommer i Østrig, så de mindre bearbejdede jorders forbedrede vandhusholdning kan forsyne planterne i længere tid. Det er som nævnt også en fordel fordi den nuværende praksis kunne certificeres til ROC's sølvniveau. Der er dog to hovedsagelige ulemper: Ukrudt og jordpakning.

Foto 3 viser en dybdeløsner – en slags grubber – som er nødvendig at benytte ind imellem for at sikre afdræning og rodvækst

Foto 4 viser et særligt slemt ukrudtsproblem med den giftige, invasive art Pigæble i en mark med linser til konsum. Pigæble har vist sig meget svært at slippe af med under det nuværende jordbearbejdningsregime.

Foto 3 - Specialløsner til jord med rodstandsede lag. Fotograf: Jesper Fog-Petersen

Foto 4 - Pigæble og burresterre i linse-/havremark på Grand Farm. Fotograf: Jon Aagaard Enni

ROC-certificering af Grand Farm

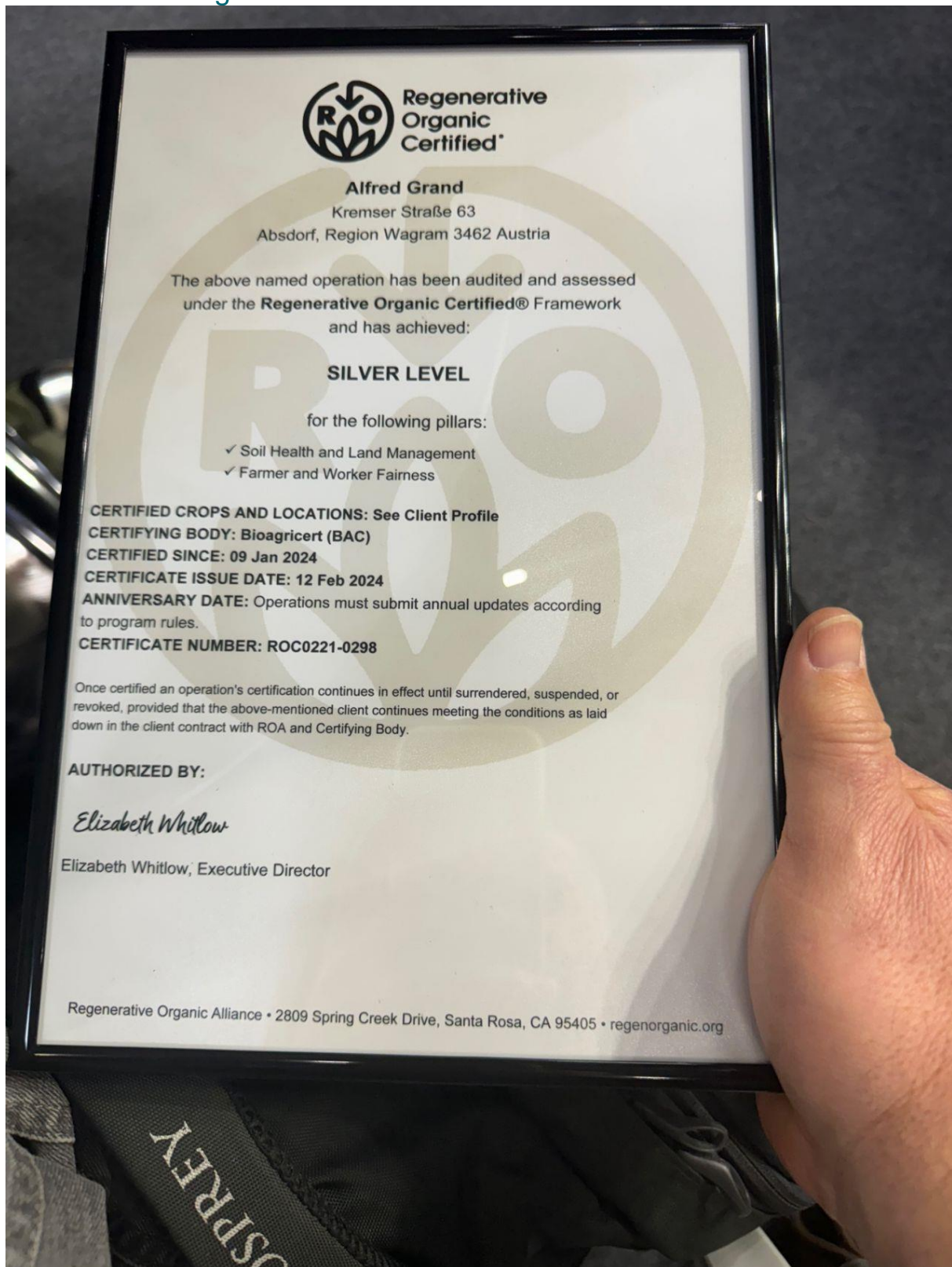

Foto 5 - Grand Farms officielle ROC-certifikat. Fotograf: Alfred Grand.

Som nævnt var det ikke specielt kompliceret at få Grand Farm certificeret under ROC. Der er dog nogle afgørende forskelle mellem Grands driftsform og almindelig dansk økologisk produktion, som betyder, at Grands erfaringer ikke lader sig overføre direkte til danske tilstande.

1. For det første har Grand som de fleste andre østrigske øko-plantavlere ikke mulighed for at importere husdyrgødning, og afgrøderne bliver derfor konsekvent undergødskede, set ift. deres kvælstofnorm. Det betyder til gengæld også, at Grand ikke har været nødt til at finde en erstatning for importeret konventionel husdyrgødning, sådan som tilfældet vil være for mange danske øko-plantavlere.
2. For det andet dyrker Grand allerede pløjefrit. Selvom pløjning er tilladt i ROC, er der flere af kriterierne som handler om at reducere bedriftens jordbearbejdning, og de færreste danske økologer vil leve op til kravene helt uden praksisændringer.
3. For det tredje er Grand Farm og Grand Garten rene planteavlsforetagender, hvilket betyder, at ROC-reglerne for dyrefeværd (som udgør over en tredjedel af det samlede regelsæt) ikke finder anvendelse på bedriften.

Når disse forbehold er nævnt, bør det til gengæld også nævnes, at Alfred Grand er certificeret til sølv-niveau, altså ROC-ordningens andet niveau af tre (brunze, sølv og guld). De fleste økologiske bedrifter, i hvert fald på større skala i Danmark, må forventes at ville starte med certificering til bronze-niveau, hvilket komplicerer sammenligningen yderligere.

Foto 6 - "Elevfløjen", Grand Garten. Fotograf: Jon Aagaard Enni

Rent politisk var det også forholdsvis enkelt at indføre ROC i Østrig. Det kom lidt som en overraskelse for os danskere, for herhjemme er der stor fokus på at værne om det røde ø-mærkes omdømme, og der er flere steder i økologiens politiske organisationer uenighed om, hvorvidt et "Øko+"-mærke, som ROC jo reelt er, undergraver eller underbygger Ø-mærkets brand. I Østrig var der ifølge Alfred Grand ikke de samme forbehold ift. et nyt "add-on"-mærke. Det kan hænge sammen med, at biodynamisk dyrkning er mere udbredt end herhjemme, hvilket betyder, at Demeter-mærket, som jo også er et "add-on"-mærke er at finde på flere produkter i Østrig end i Danmark. En anden grund kunne være, at

der i Østrig er adskillige forskellige, konkurrerende økologicerterificeringer⁴, så de østrigske forbrugere er mere vant til "mærke-forvirring" end de danske.

Foto 7 - Produktionshal til ormekompost. Vermigrand. Fotograf: Jesper Fog-Petersen.

⁴ https://directory.ifoam.bio/affiliates?country_filter=Austria